

No: 635 – Menş e Adı

**Dikmen iek Balı /
Dikmen Kekik Balı**

Tescil Ettiren

**S. S. Yeniköy-Dikmen Balkoop Tarımsal Kalkınma
Kooperatifi**

Bu coğrafi iş aret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 07.06.2019 tarihinden itibaren korunmak üzere 21.12.2020 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 635
Tescil Tarihi	: 21.12.2020
Başvuru No	: C2019/067
Başvuru Tarihi	: 07.06.2019
Coğrafi İşaretin Adı	: Dikmen Çiçek Balı / Dikmen Kekik Balı
Ürün / Ürün Grubu	: Çiçek Balı / Bal
Coğrafi İşaretin Türü	: Menşe adı
Tescil Ettiren	: S. S. Yeniköy-Dikmen Balkoop Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
Tescil Ettirenin Adresi	: Yeniköy Mah. Yeniköy Sok. No:25A/A Karacasu AYDIN
Coğrafi Sınırı	: Aydın ili Karacasu ilçesi
Kullanım Biçimi	: Dikmen Çiçek Balı / Dikmen Kekik Balı ibarelerinden birini taşıyan aşağıda verilen ürün logosu ile menşe adı amblemi, ürünün ambalajı üzerinde yer alır. Dikmen Çiçek Balı / Dikmen Kekik Balı ibareli logo ve menşe adı amblemi, ürünün ambalajı üzerinde kullanılmadığında, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur. Üründeki polen oranına göre aşağıda verilen logolardan uygun olanı kullanılır.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Dikmen Çiçek Balı / Dikmen Kekik Balı, kaynağına göre çiçek balı sınıfında, üretim ve/veya pazara sunuş şekline göre süzme bal şeklinde tüketiciye sunulur. Bu ürün belirtilen coğrafi sınıra özgü bitki örtüsündeki kekik ve diğer çiçekli bitkilerden salgılanan nektarların, arılar tarafından toplanmasıyla üretilen bir arı ürünüdür.

Dikmen Çiçek Balı / Dikmen Kekik Balı; Aydın ilinin Karacasu ilçesi, Dikmen ve Yeniköy mahallelerini de içine alan coğrafi alanda, arıcıların geçmişten günümüze kadar yaygın bir şekilde yürüttükleri arıcılık faaliyetleri sonucunda eski adı ile Dikmen Köyü ile özdeşleşen ve üne kavuşan bir üründür. Genel olarak bölgenin bitki örtüsü kekik, geven, çam, ardıç ormanı vb. şeklindedir.

Dikmen Çiçek Balı / Dikmen Kekik Balında bulunabilen *Thymus* sp. türlerinin sıralaması en çoktan en aza doğru; *Thymus zygoides* Griseb. var. *lycaonicus* (Celak) Ronniger, *Thymus longicaulis* L. subsp. *chaubardii* (Boiss. & Heldr. ex Reichb) var. *chaubardii*, *Thymus sipyleus* Boiss. var. *Sipyleus*, *Thymus leucotrichus* Hal. var. *austroanatolicus* Jalas ve *Thymus praecox* Opiz. subsp. *scorpilii* (Velen) Jalas subsp. *scopolii* şeklindedir. Diğer familya ve cins düzeyinde çoktan aza doğru sırası ise, *Astragalus* spp. (Geven), *Castanea* sp. (Kestane), *Liliaceae* familyası üyeleri, *Rosaceae* familyası üyeleri, *Plantago* sp. (Sinirotu), *Trifolium* sp. (Üçgül), *Teucrium chamaedrys* (Kısamahmut) ve *Salix* sp. (Söğüt) şeklindedir.

Karacasu ilçesi florasında bulunabilen başlıca kekik türleri ve yetişme alanları aşağıda verilmiştir:

Thymus zygoides Griseb. Var. *lycaonicus* (Celak) Ronniger: 1700 m rakımda Babadağ'ın Karacasu sınırlarındaki eteklerinde, kayalık, kalkerli alanlarda yetişmekte olup temmuz ayında çiçeklenir. Aynı şekilde 850 m rakımlı maki alanlarında ise mayıs ayında çiçeklenir.

Thymus longicaulis L. subsp. *chaubardii* (Boiss. & Heldr. ex Reichb) var. *chaubardii*: 1760 m rakımda yüksek dağ stepi olan Karacasu-Gökbel yaylasında yetişmekte olup temmuz ayında çiçeklenir.

Thymus sipyleus Boiss. var. *sipyleus*: 1860 m rakımda, Babadağ'ın Karacasu sınırlarındaki eteklerinde, kalkerli kayalık bölgede yetişmekte ve temmuz ayında çiçeklenir.

Thymus leucotrichus Hal. var. *austroanatolicus* Jalas: 1750 m rakımda, yüksek dağ stepi olan Karacasu-Gökbel yaylasında yetişmekte ve temmuz ayında çiçeklenir.

Thymus praecox Opiz. Subsp. *scorpilii* (Velen) Jalas subsp. *Scopolii*: 1650 m rakımda, Karacasu-Gökbel yaylası, *Astragalus* stepinde yetişmekte olup temmuz ayında çiçeklenir.

Ayrıca kekik poleni yanında geven (*Astragalus spp.*) poleni mevcudiyeti melissopalinojik analizlerde diğer bir özellik olarak ön plana çıkar.

Anadolu Arısı ırkı (*Apis mellifera anatoliaca*) ve Muğla arısı olarak da bilinen Anadolu Arısının Ege ekotipi belirtilen coğrafi sınır içerisinde yayılmış gösterir. Bu iki arı zamanla bölgede karışmış durumdadır.

Ürünün tarihçesinde 1970’li yıllarda Dikmen Köyünde iki büyük bal festivali yapılmış, bölgedeki arıcıların yarıştığı bu festivallerde dereceye giren ballar için ödül verilmiştir. İki defa düzenlenen bal festivali imkânsızlıklar nedeni ile sonraki yıllarda geleneksel hale getirilememiştir. Osmanlı tapu tahrir defterleri ve yine 1845-1846 yıllarına ait temettuat defterleri incelendiğinde, Dikmen köyü ve civarındaki köylerdeki kovan sayılarına bakıldığında bölgede eskiden gelen ve halen yürütülen arıcılık faaliyetleri bulunduğu anlaşılır.

Dikmen Çiçek Balının / Dikmen Kekik Balının, duyuşsal olarak karakteristik özelliğı, bölgedeki farklı kekik türleri sayesinde oluşın kendine has kekik tadı ve aromasıdır.

Dikmen Çiçek Balı / Dikmen Kekik Balına, en genel karakteristik özelliğini veren kekik poleni oranı ve dolayısıyla kekik kokusu ve aroması; arının konaklatıldığı alana, yıllara, kekik ve bal hasat dönemlerine göre farklılıklar gösterir. TKG-Bal Tebliğinde polen temsiliyeti yönünden az olan unifloral türlerin botanik kaynağıyla isimlendirilebilmesi için en az %10 polen oranı şartı bulunur. Belli dönemlerde ve iklimsel şartlarda elde edilen bu oranın çok üzerinde kekik poleni içermesine ve ürünün “kekik balı” olarak nitelenebilir olmasına karşılık, bu şartların oluşmadığı durumlarda elde edilen balların, kekik kokusuna ve aromasına sahip olsa da %10 polen oranını karşılayamamasından dolayı belirtilen etkenlere bağılı olarak (özellikle kekik hasadı yapılmasıyla ortaya çıkan şartlar ve diğer iklimsel değışimler) başta kekik poleni ve geven vb. polen içerikleri bakımından değışkenlik gösterebilen üründe, botanik kaynağı yönüyle üründe temsil edilen kekik poleni oranı %10’nun altına düşebilmektedir. Bu sebeple her yıl üründe yapılacak melissopalinojik analizlere göre, kekik poleni oranı %10 ve üzerindeki ballar “Dikmen Kekik Balı” olarak son tüketiciye arz edilir. Yine yapılacak melissopalinojik analizler sonucu %3 ile %10’a kadar kekik poleni içeren ballar “Dikmen Çiçek Balı” olarak son tüketiciye arz edilir.

Dikmen Çiçek Balı/Dikmen Kekik Balına ait bazı ürün özellikleri aşağıda verilmiştir (Tablo.1).

Tablo.1 Dikmen Çiçek Balı / Dikmen Kekik Balının Bazı Fiziksel ve Kimyasal Özellikleri

Nem (En fazla)	%20
Prolin (En az)	500 mg/kg
Diastaz sayısı (En az)	8
pH	3,5-5
Serbest asitlik (En fazla)	50 meq/kg
Balda protein ve bal delta C13 değıerleri arasındaki fark	-1,0 veya daha pozitif
Balda protein ve bal delta C13 değıerlerinden hesaplanan C4 şekerleri oranı (En fazla)	%7
Toplam fenolik madde (En az)	300 mg GAE/ kg
Elektrik iletkenliğı (En fazla)	0,8 mS/cm
Hidroksimetilfulfural (En fazla)	40 mg/kg
Fruktoz+Glukoz miktarı (En az)	60 g/100g
Fruktoz/Glukoz (Kekik poleni oranı %10 ve üzerinde olan kekik ballarında)	1-1,65
Fruktoz/Glukoz (Kekik polenin %3 ile %10’a kadar olduğı çiçek balı olarak nitelendirilen ballarda)	0,9-1,4

Duyusal Özellikleri: Dikmen Çiçek Balı / Dikmen Kekik Balı; koyu sarı-kahverengi arasında değışebilen renkte, kendine özgü kekik kokusuna sahip, tatlı, kıvamlı ve akışkan yapıda olan bir baldır.

Üretim Metodu:

Dikmen Çiçek Balı / Dikmen Kekik Balı üretiminde gıda katkı maddeleri de dâhil olmak üzere hiçbir gıda bileşeni ve dışarıdan bir madde katılamaz. Farklı bölge balları ile besleme yapılarak tağış yapılamaz. Bal üretim sezonunda hiçbir surette kimyasal madde ve ilaç uygulaması yapılmaz. Diğer dönemlerde yapılacak uygulamalar sonucu oluşabilecek eser miktardaki naftalin, bulaşın, pestisit, veteriner ilaç kalıntıları vb. ilgili mevzuata uygun olur.

Bölgedeki arıcılık faaliyetleri sabit arıcılık şeklinde yapılır. Çevre köylerden de sabit arıcılık yapan arıcılar bal üretimi için belirtilen coğrafi sınırdaki faaliyet gösterir. Üreticiler, bölgesel alışkanlık ve edindikleri bilgi birikimini ve pratik uygulamaları kuşaktan kuşağa aktararak bu bilgilerin devamlılığını sağlar.

Dikmen Çiçek Balı / Dikmen Kekik Balı Üretim Aşamaları:

Kışlatma: Bölge arıcıları, genellikle evleri içerisinde oluşturdukları kapalı alanlarda kışlatma yapmayı tercih ederler. Bu özel kışlatma alanları serin, kış mevsimi için uygun, nem ve sıcaklık açısından geleneksel yöntemlere bağlı olarak edindikleri bilgi ile şekillenmiştir. Arı kayıplarının önüne geçilebilmesi için bu alanların nem ve sıcaklık açısından iyi izole edilmiş olmasına özen gösterilir. Bal hasadında kovanın alt kısmında arıların kışın beslenmesi ve rahat geçirmesi için kovanlara yeteri miktarda bal bırakılır. Bırakılan bal bölge florasından elde edilen baldır. Başka bir yöre veya bölge balı konulmaz veya başka bölge ballarıyla arılara besleme yapılmaz. Kışın soğuk hava şartlarına bağlı olarak uzaması durumunda kovanda biriken bal ve polenler arılar tarafından bitirilebilir. Bu duruma karşı tedbir olarak bal hasadından sonra eylül-ekim aylarında arı kovanlarının önüne yayvan kaplarda 1/1 oranında sulandırılmış bal veya 2/1 şeker/su oranındaki sakaroz şurubu ilave edilir. Bu beslenmenin yapılması hava şartlarına ve sıcaklığına bağlı olarak gelişir. Şurupla besleme genellikle akşamüzeri vakitlerde yapılır. Bahar aylarında hava şartlarının olumsuz gitmesi, kışın uzaması, bitki nektarlarının geç oluşması durumunda arı kovanında kış için biriktirilen balın ve polenin bitirilmesi durumunda sonbaharda olduğu gibi şeker şurubu ile besleme yapılabilir. Bu sezonda şeker/su oranı 1/2 veya 1/1 olur. Çünkü bu sezonda az da olsa doğada polen ve nektar mevcuttur.

İlkbahar Bakımı ve Besleme: Arıcılar bahar faaliyetlerine mart ayı sonu ile nisan ayı başlarında başlar. Bu dönemde arı ve kovan kontrolleri yapılır. Kovandaki besin durumu, ana arı ve yumurtlama durumu, işçi arı sayısı, kovanda hastalık olup olmadığı kontrol edilir. Kovan dip tahtalarının bakım ve temizliği yapılır, gerekli olanları değiştirilir. Kışlatılan arıların arılıklardan alınıp yaylalara çıkartıldıkları dönem genellikle nisan ayıdır. Arıcılar, kovanlarını ilkbaharda özellikle kekiğin bol olduğu bölgelerde konaklatmayı tercih ederler. Konaklama yerlerinin seçiminde kovanların yerleştirildikleri çevre şartlarının ve kovanlar arası mesafelerin uygunluğuna dikkat edilir. Arıcılar bu alanlarda ikinci bal hasadının yapıldığı ekim ayı sonuna kadar kalır ve müteakiben kolonileri ile birlikte kışlatılacakları sabit alanlarına geri dönerler. Arının, nektar toplamaya başlamasını müteakip, hiçbir şekilde ilave besleme yapılmaz.

Konaklama ve Bal Akımı: Arılar polen ve nektar toplamaya başladığında herhangi bir kimyasal ya da ilaç uygulanmaz. Nektar toplama süresince arı kovanlarının önüne arıların su ihtiyacını karşılamak için günlük yayvan bir kapta içilebilir temiz su konur. Arılar polen ve nektar toplamaya başladığında ballıklara steril balmumu çerçeveleri yerleştirilir. Çerçevelerin tamamı veya 2/3'ü sırlandıktan sonra hasada alınır.

Zararlı Mücadelesi: Varroa mücadelesinin ilki ilkbahar bakımını müteakip kovanların arılıklara çıkarıldığı dönemde; ikincisi ise bal hasadından sonra olmak üzere yılda iki dönem halinde yapılır. Zararlı mücadelesinde ilgili mevzuata uygun ruhsatlı ilaçlar kullanılır. İlaç kullanımında prospektüslerine uyulur.

Hasat, Süzme ve Dinlendirme: Bal hasadının ilki ağustos ayı sonunda, ikincisi ise ekim ayı sonunda olmak üzere yılda iki kez yapılır. Hasat dönemi; yıllara, nektar akışına ve kekik hasadına bağlı olarak 15 gün daha kısalabilir. Hasat zamanı toplanacak bal, arı kovanının ballık kısmından alınır, kuluçkalık bölümünden hasat yapılmaz. Kovanlardan toplanan ballar, arı işletmesinin olduğu yerdeki arı kışlatma ve bal sağım odası olarak adlandırılan yere taşınır. Loş, serin ve havalandırılması iyi olan bu üniteye petek ballar ısıtma yapmaksızın (soğuk) santrifüj edilerek süzülür. Süzülen ballar 100-200 litrelik gıda ile temasa uygun krom bal kaplarında biriktirilir. Bu ballar depolama alanında 3 gün kadar bekletilerek, büyük partiküllerin ve kabarcıkların çöküp, balın homojen bir görünüm kazanması sağlanır.

Ambalajlama, Depolama ve Satış: Dinlendirme kaplarındaki ballar birlik tarafından belirlenen gıda ile temasa uygun ambalajlara konulur. Başta polen analizlerine ve TGK- Bal Tebliğine uygun ballar; ilgili mevzuata uygun etiket bilgileri ile etiketlenir. Ürün paketleme/dolum noktasından tüketiciye ulaştırılana kadar tüm aşamalarında temiz ve kuru yerlerde kokulardan arı biçimde, doğrudan güneş ışığına maruz kalmayacak ve 25°C'yi aşmayacak şekilde muhafaza edilir.

Denetleme:

Denetim; S. S. Yeniköy-Dikmen Balkoop Tarımsal Kalkınma Kooperatifi koordinasyonunda; S.S. Yeniköy-Dikmen Balkoop Tarımsal Kalkınma Kooperatifi, Karacasu Kaymakamlığı-Karacasu İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün katılımı ile en az üç kişiden oluşan denetim mercii tarafından gerçekleştirilir.

Ürünü üreten arıcılar ve pazarlanmasında faaliyet gösteren gıda işletmecileri S.S. Yeniköy-Dikmen Balkoop Tarımsal Kalkınma Kooperatifi tarafından liste halinde kayıt edilir. Yerinde kontrollerde kovan sayısı, konaklama noktasının uygunluğu ve flora yapısı kayıt altına alınır. Belirtilen coğrafi sınırdaki bu ürünü üreten arıcılar, her yıl nisan ayında, S. S. Yeniköy-Dikmen Balkoop Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'ne arılık yerleri, koloni sayıları vb. bilgileri içerecek şekilde bildirimde bulunur. Bu kayıtlar ürünün izlenebilirliğinin sağlanması adına S. S. Yeniköy-Dikmen Balkoop Tarımsal Kalkınma Kooperatifi tarafından muntazam şekilde kayıt altında tutulur.

Denetim mercii tarafından Dikmen Çiçek Balı / Dikmen Kekik Balında kontrol edilecek hususlar aşağıda verilmiştir.

- Üretim metoduna uygunluk,
- Arılık yerlerinin bildirimdeki alanlarda olup olmadığı,
- Hasat döneminde yapılan işlemlerin uygunluğu,
- Dikmen Çiçek Balı / Dikmen Kekik Balı coğrafi işareti kullanım biçiminin uygunluğu.

Denetim mercii'nin gerekli görmesi halinde, TGK-Bal Tebliğinde belirtilen ilgili analizler için bal numunesi alınması sağlanır. Ayrıca denetime ilişkin masraflar ile bu mevzuat dâhilinde istenebilecek analizlere ilişkin masraflar üreticiler tarafından karşılanabilir. Ürünün paketlenme/dolum aşamalarından pazarlanmasına kadar ilgili mevzuatın öngördüğü şekilde tüketiciye arz edilmesi sağlanır. Denetim esnasında tespit edilen uygunsuzluklar ile alınması gerekli tedbirler denetlenen ilgili kişi, kurum veya kuruluşa bildirilir.

Denetimler yılda en az 1 kez yapılır. Şikâyet üzerine veya gerekli görülen hallerde ayrıca denetim yapılabilir. Yapılan denetimler, 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu uyarınca raporlanarak her yıl düzenli olarak S. S. Yeniköy-Dikmen Balkoop Tarımsal Kalkınma Kooperatifi tarafından Türk Patent ve Marka Kurumuna gönderilir.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasındaki hukuki süreçleri yürütür.